

Riksdagsledamöternas tjänsteresor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas riksdagsstyrelsens förslag 2000/01:RS3 *Riksdagsledamöternas tjänsteresor*. Förslaget har inte föranlett några motioner.

Riksdagsstyrelsens förslag innebär bl.a. att ersättning för kostnader rörande resor som ledamoten själv betalat och dennes övriga utlägg alltid skall yrkas genom att en reseräkning ges in. Enligt förslaget skall reseräkning lämnas snarast, dock senast sex månader efter det att resan avslutades. Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagsförvaltningen skall bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om ledamöternas användning av färdmedel och resetjänster för vilka särskilt avtal träffats mellan riksdagsförvaltningen och en leverantör. Därutöver föreslås att lagen skall innehålla en bestämmelse om rätt till ersättning för faktisk logikostnad vid konferens med utskott, delegation, kommitté eller liknande inom riksdagen samt vid konferens med partigrupp i riksdagen utan hinder av att förrättningen ägt rum inom fem mil från bostaden och Riksdagshuset. Viss ersättning skall enligt förslaget också betalas till ledamot som inte har haft några utgifter för logi eller inte styrker logikostnader.

Utskottet tillstyrker i huvudsak riksdagsstyrelsens förslag. Vissa mindre redaktionella ändringar bör enligt utskottet göras i den föreslagna lagtexten. Förslaget bör också kompletteras med en ikraftträdandebestämmelse som innebär att lagändringarna skall träda i kraft den 1 juli 2001. Utskottets förslag till lagtext framgår av *bilaga 2*.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Bakgrund.....	4
Redogörelse för ärendet.....	4
Förslagets huvudsakliga innehåll.....	5
Utskottets överväganden	6
Frågor som berörs i riksdagsstyrelsens förslag.....	6
Reseräkning m.m.	6
Bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter	7
Utrikes tjänsteresa.....	7
Särskild ersättning för logi.....	8
Övrigt.....	8
Utskottets ställningstagande	8
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Förslaget	10
Utskottets lagförslag.....	11
Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Förslag till ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Riksdagen antar det i bilaga 2 intagna förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Därmed bifaller riksdagen delvis riksdagsstyrelsens förslag 2000/01:RS3.

Stockholm den 31 maj 2001

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c), Helena Bargholtz (fp), Per-Samuel Nisser (m) och Anders Bengtsson (s).

Bakgrund

Redogörelse för ärendet

Den 1 januari 1997 trädde nya bestämmelser i kraft för traktaments- och reserersättning m.m. till riksdagens ledamöter (1995/96RfK4, bet. 1995/96:KU26, rskr. 1995/96:187). Grundtanken i det nya ersättningssystemet var att samma förutsättningar för ersättning vid tjänsteresor som gäller i samhället i övrigt skall gälla också för riksdagens ledamöter. Utgångspunkten för de nya reglerna skulle vara de villkor som råder för riksdagens anställda. Reglerna innebär att riksdagen svarar för samtliga kostnader som uppkommer vid resorna, dvs. resekostnader, kostnader för logi samt merutgifter för måltider m.m. Enligt reglerna skall vidare ledamoten själv besluta om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads- och tidsaspekter.

I oktober 1999 beslutade Riksdagens förvaltningsstyrelse att ge Riksdagens förvaltningskontor i uppdrag att genomföra en generell översyn av hanteringen av ledamöternas resor. Förvaltningskontoret skulle återkomma med förslag till åtgärder för att förbättra rutinerna samt ge förslag till komplettering eller ändring av regelverket.

Riksdagsförvaltningen lade i oktober 2000 fram ett principförslag som innebar ändringar i bl.a. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter, tillämpningsföreskrifterna till lagen samt riktlinjer för ledamöternas tjänsteresor och fördelning av utnyttjande av rum och bostäder m.m. Förslagen syftade till att tydliggöra såväl ansvarsfördelning som rutiner för ledamöternas resor i tjänsten.

Riksdagsstyrelsen godkände i oktober 2000 principförslaget om riksdagsledamöternas tjänsteresor. I samband med detta fick riksdagsförvaltningen styrelsens uppdrag att återkomma med förslag till de ändringar i berörd lagstiftning, tillämpningsföreskrifter, övriga regelverk och riktlinjer som föranleddes av principförslaget. Vidare beslutade styrelsen att förvaltningen skulle ges i uppdrag att genomföra en översyn i vissa avseenden rörande ledamöternas utrikes tjänsteresor.

I februari 2001 gav riksdagsstyrelsen därefter förvaltningen i uppdrag att snarast återkomma till styrelsen med ett detaljerat förslag rörande betalning av riksdagsledamöternas tjänsteresor. Förslaget skulle utgå från att principen om personligt betalningsansvar skall gälla för kostnader avseende resor m.m. som inte bokas och redovisas direkt via riksdagens resebyrå.

Riksdagsstyrelsen beslutade den 18 april 2001 att det skall införas ett nytt system för betalning av ledamöternas tjänsteresor. Systemet innebär dels att riksdagens resebyrå skall direktfakturera riksdagsförvaltningen för kostnaderna för de resor m.m. som beställts via riksdagens resebyrå, dels att riksdagsledamöterna skall tillhandahållas ett betalkort med personligt betalningsansvar för övriga resor och utlägg i tjänsten. Vidare beslutade riksdagsstyrelsen

att föreslå riksdagen att anta styrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

I det nu aktuella förslaget från riksdagsstyrelsen behandlas det ovan nämnda förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter som har föranletts av det genomförda översynsarbetet.

Förslagets huvudsakliga innehåll

Riksdagsstyrelsens förslag avser ändringar i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen). Förslagen har, som redovisats ovan, föranletts av en översyn av lagstiftning och andra föreskrifter rörande ledamöternas tjänsteresor. De syftar till att tydliggöra ansvarsfördelning och rutiner för ledamöternas resor i tjänsten.

Enligt förslaget skall ersättning för kostnader rörande resor som ledamoten själv betalat och dennes övriga tillägg alltid yrkas genom att en reseräkning ges in. Förslaget innebär att en reseräkning skall lämnas senast sex månader efter det att tjänsteresan eller förättningen avslutats.

Vidare föreslås ett bemyndigande för riksdagsstyrelsen att utfärda föreskrifter om användning av de färdmedel och resetjänster som riksdagsförvaltningen har upphandlat, t.ex. årskort och särskilt rabatterade färdmedel eller resor.

Förslagen till lagändringar avser därutöver vissa förtydliganden och ändringar av redaktionell art.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker i huvudsak riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändringar i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Enligt utskottets mening bör vissa mindre redaktionella ändringar göras i den föreslagna lagtexten. Vidare bör förslaget kompletteras med en ikraftträdandebestämmelse som innebär att de föreslagna lagändringarna skall träda i kraft den 1 juli 2001.

Frågor som berörs i riksdagsstyrelsens förslag

Reseräkning m.m.

Gällande bestämmelser

Enligt 4 kap. 2 § ersättningslagen har en ledamot rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med belopp motsvarande den faktiska kostnaden. Ersättning för kostnader för tjänsteresor med egen bil betalas med de belopp som gäller för tjänstemän inom den inre riksdagsförvaltningen och fastställs av riksdagsförvaltningen.

Förslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att det skall införas en regel som innebär att ledamot efter avslutad tjänsteresa snarast skall lämna en reseräkning till riksdagsförvaltningen, dock senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades.

I sina överväganden påpekar riksdagsstyrelsen att riksdagens ledamöter sedan 1997 har haft ett system med reseräkningar för förrättningar inom Sverige. Styrelsen anför att ett system med reseräkningar bygger på att dessa skall lämnas in regelbundet för att administration och utbetalning av ersättningar skall kunna ske i nära anslutning till tjänsteresor och förrättningar. Sent inkomna reseräkningar orsakar enligt styrelsen inte sällan budget- och redovisningsproblem.

Enligt styrelsen är den föreslagna bestämmelsen inte avsedd att hindra en ledamot från att månadsvis i samlad form lämna in reseräkningar som omfattar alla tjänsteresor under månaden. Den ledamot som så önskar kan således välja att antingen lämna in en reseräkning efter varje enskild tjänsteresa, för alla tjänsteresor under del av en månad eller för samtliga tjänsteresor under en hel månad. Vidare påpekar styrelsen att en ledamot av praktiska skäl t.ex. kan

lämna reseräkningar som omfattar perioden från den femtonde i en månad till den femtonde nästa månad.

Styrelsen anför därutöver att införandet av ett betalkort med personligt betalningsansvar kommer att innebära att ett större antal ersättningsärenden hanteras i reseräkningssystemet. Detta utgör enligt styrelsen ett ytterligare skäl för att tydliggöra tidpunkten för när en reseräkning skall ges in.

Bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter

Gällande bestämmelser

Enligt 4 kap. 3 § första stycket ersättningslagen beslutar ledamot själv om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads- och tidsaspekter. Ledamoten skall därvid utnyttja sådana rabatter, årskort och liknande färdbevis eller handlingar som riksdagsförvaltningen tillhandahåller med hänsyn tagen till ledamotens resemönster.

Förslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att andra meningen i 4 kap. 3 § första stycket ersättningslagen utgår och ersätts med ett bemyndigande för riksdagsförvaltningen att meddela närmare föreskrifter om användning av färdmedel och resetjänster för vilka särskilt avtal träffats mellan riksdagsförvaltningen och en leverantör.

I skälen för sitt förslag anför styrelsen att riksdagsförvaltningen upphandlar resetjänster på olika transportområden för att bl.a. erhålla bästa möjliga villkor för riksdagsledamöternas resande. Förslaget innebär ett bemyndigande för riksdagsstyrelsen att utfärda föreskrifter om användning av de färdmedel och resetjänster som upphandlats, t.ex. årskort, särskilt rabatterade färdmedel eller resor m.m.

Utrikes tjänsteresa

Gällande bestämmelser

Enligt 4 kap. 3 § andra stycket ersättningslagen beslutas utrikes tjänsteresa av riksdagsstyrelsen eller den som riksdagsstyrelsen bestämmer.

Förslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att det i 4 kap. 3 § ersättningslagen införs en ny, förtydligande bestämmelse som erinrar om att regler för beslut om utrikes tjänsteresa för utskott eller företrädare för utskott finns i riksdagsordningen samt för utrikes tjänsteresa på uppdrag av partigrupp i riksdagen i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Särskild ersättning för logi

Gällande bestämmelser

Enligt 5 kap. 1 § tredje stycket betalas ersättning för logikostnad i Sverige (nattraktamente) med belopp motsvarande visad kostnad upp till ett högsta belopp per månad som riksdagsförvaltningen bestämmer. Vid särskild tjänsteförrättning i Sverige mer än fem mil från bostaden och Riksdagshuset betalas dock ersättning för faktisk logikostnad som föranleds av förrättningen.

Förslaget

Riksdagsstyrelsen föreslår att ersättning för faktisk logikostnad också skall betalas vid konferens med utskott, delegation, kommitté eller liknande inom riksdagen samt vid konferens med partigrupp i riksdagen utan hinder av att förrättningen ägt rum inom fem mil från bostaden och Riksdagshuset.

Vidare föreslår styrelsen att ledamot som inte har haft några utgifter för logi eller inte styrker logikostnader skall få ersättning för hel natt med hälften av maximibeloppet enligt 12 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229). Enligt förslaget skall sådan ersättning dock inte betalas när resenären tillbringat natten på tåg, fartyg eller flygplan och inte heller då fri logi tillhandahållits av en myndighet, ett trafikföretag eller motsvarande.

I sina överväganden påpekar riksdagsstyrelsen att enligt utlandsreseförordningen (1991:1754) kan en resenär som inte har haft några utgifter för logi eller inte kan styrka sina logikostnader få ersättning för en hel natt med hälften av det dagtraktamente som gäller för den plats där övernattningen har gjorts. I inkomstskattelagen (1999:1229) finns regler om avdrag för sådant belopp, vilket för närvarande uppgår till 90 kr för hel natt.

Övrigt

Förslaget

Riksdagsstyrelsens övriga förslag till lagändringar avser språkliga förtydliganden och redaktionella ändringar, bl.a. anpassningar till följd av ändringar i annan lagstiftning.

Vidare anför styrelsen att de regeländringar som behövs i övrigt för att genomföra ett nytt betalsystem för riksdagsledamöternas tjänsteresor och nya rutiner för handläggningen av reseärenden m.m. bör ske genom förändringar i de föreskrifter från riksdagsförvaltningen om vilka riksdagsstyrelsen har att besluta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker i huvudsak riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Enligt

utskottets mening bör vissa mindre redaktionella ändringar göras i den föreslagna lagtexten. Dessa innebär således ingen ändring av förslaget i sak. Vidare bör förslaget kompletteras med en ikraftträdandebestämmelse som innebär att de föreslagna ändringarna i lagen skall träda i kraft den 1 juli 2001. Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter framgår av *bilaga 2*.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Förslaget

I förslaget 2000/01:RS3 föreslås att riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

BILAGA 2

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

dels att 4 kap. 2 och 3 §§ samt 5 kap. 1 och 2 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 4 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.2 §¹

En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med belopp motsvarande den faktiska kostnaden. *Ersättning för kostnader för tjänsteresor med egen bil betalas med de belopp som gäller för tjänstemän inom den inre riksdagsförvaltningen och fastställs av riksdagsförvaltningen.*

En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med belopp motsvarande den faktiska kostnaden. *Kostnader för tjänsteresa med egen bil ersätts med de belopp som gäller för tjänstemän inom riksdagsförvaltningen.*

2 a §

Ledamoten skall efter avslutad tjänsteresa lämna en reseräkning till riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades.

3 §²

Ledamoten beslutar själv om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads- och tidsaspekter. *Ledamoten skall därvid utnyttja sådana rabatter, årskort och liknande färdbevis eller handlingar som riksdagsförvaltningen tillhandahåller med*

Ledamoten beslutar själv om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads- och tidsaspekter.

Riksdagsförvaltningen meddelar närmare föreskrifter om användning av färdmedel och resetjänster för vilka särskilt avtal träffats mellan

¹ Senaste lydelse 2000:432.

² Senaste lydelse 2000:432.

Nuvarande lydelse

hänsyn tagen till ledamotens rese-mönster.

Utrikes tjänsteresa beslutas av riksdagsstyrelsen eller den som riksdagsstyrelsen bestämmer.

Föreslagen lydelse

riksdagsförvaltningen och en leverantör.

Riksdagsstyrelsen eller den som riksdagsstyrelsen bestämmer fattar beslut om en riksdagsledamots utrikes tjänsteresa.

Regler för beslut om utrikes tjänsteresa för utskott eller företrädare för utskott finns i riksdagsordningen samt för utrikes tjänsteresa på uppdrag av partigrupp i riksdagen i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

5 kap.**1 §³**

1 § En ledamot har rätt till traktamente enligt andra–*fjärde* styckena om förutsättningarna för avdrag för ökade levnadskostnader är uppfyllda enligt 12 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Dagtraktamente vid flerdygnsförrättning i Sverige betalas för varje hel dag som tagits i anspråk för förrättningen med ett belopp som motsvarar en etthundratjugondel av *basbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring avrundat till närmaste tiotal kronor. Har förrättningen påbörjats *efter* kl. 12.00 avresedagen eller avslutats *före* kl. 19.00 hemresedagen *skall traktamente betalas med halva det nämnda beloppet.*

Har ledamot som har rätt till dagtraktamente tillhandahållits kostförmån *skall traktamentet reduceras med hänsyn härtill, såvida inte förmånen avser fri kost som tillhandahållits på allmänna transportmedel vid tjänsteresa och som inte utgör skattepliktig intäkt.* Ersättning för logikostnad i Sverige (nattractamente) betalas med belopp motsva-

1 § En ledamot har rätt till traktamente enligt andra–*sjätte* styckena om förutsättningarna för avdrag för ökade levnadskostnader är uppfyllda enligt 12 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Dagtraktamente vid flerdygnsförrättning i Sverige betalas för varje hel dag som tagits i anspråk för förrättningen med ett belopp som motsvarar en etthundratjugondel av *prisbasbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring avrundat till närmaste tiotal kronor. Har förrättningen påbörjats kl. 12.00 *eller senare avresedagen* eller avslutats kl. 19.00 *eller tidigare hemresedagen betalas halvt dagtraktamente.*

Har ledamot som har rätt till dagtraktamente tillhandahållits kostförmån *skall traktamentet reduceras med hänsyn härtill, såvida inte förmånen avser kost på allmänna transportmedel vid tjänsteresa och kosten obligatoriskt ingår i priset för transporten.*

Ersättning för logikostnad i Sverige (nattractamente) betalas med belopp motsvarande visad kostnad

³ Senaste lydelse 2000:437.

Nuvarande lydelse

rande visad kostnad upp till ett högsta belopp per månad som riksdagsförvaltningen bestämmer. Vid särskild tjänsteförrättning i Sverige mer än fem mil från bostaden och Riksdagshuset betalas dock ersättning för faktisk logikostnad som föranleds av förrättningen.

Vid flerdygnsförrättning utomlands betalas ersättning för ökade levnadskostnader enligt de villkor och med de belopp som gäller för tjänstemän inom *den inre riksdagsförvaltningen och fastställs av riksdagsförvaltningen*.

Föreslagen lydelse

upp till ett högsta belopp per månad som riksdagsförvaltningen bestämmer. Vid särskild tjänsteförrättning i Sverige mer än fem mil från bostaden och Riksdagshuset betalas dock ersättning för faktisk logikostnad som föranleds av förrättningen. *Ersättning för sådan faktisk logikostnad betalas också vid konferens med utskott, delegation, kommitté eller liknande inom riksdagen samt vid konferens med partigrupp i riksdagen utan hinder av att förrättningen ägt rum inom fem mil från bostaden och Riksdagshuset.*

Den som inte har haft några utgifter för logi eller inte styrker logikostnader får ersättning för hel natt med hälften av maximibeloppet enligt 12 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229). Sådan ersättning betalas inte när resenären tillbringat natten på tåg, fartyg eller flygplan och inte heller då fri logi tillhandahållits av en myndighet, ett trafikföretag eller motsvarande.

Vid flerdygnsförrättning utomlands betalas ersättning för ökade levnadskostnader enligt de villkor och med de belopp som gäller för tjänstemän inom riksdagsförvaltningen.

2 §⁴

En ledamot som uppfyller förutsättningarna i 1 § för rätt till traktement, utom såvitt avser kravet på övernattning på förrättningsorten, har rätt till förrättningstillägg vid endagsförrättningar i Sverige mer än fem mil från bostaden, om förrättningen varar mer än fyra timmar. Förrättningstillägg betalas med ett belopp som motsvarar en tvåhundra- och trettiofemtedel av *basbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring avrundat till närmaste tiotal kronor.

Har ledamot som har rätt till förrättningstillägg tillhandahållits kostförmån skall förrättningstillägget reduceras med hänsyn härtill, såvida inte förmånen avser *fri kost som tillhandahållits* på allmänna transportmedel vid tjänsteresa och *som inte utgör skattepliktig intäkt*.

En ledamot som uppfyller förutsättningarna i 1 § för rätt till traktement, utom såvitt avser kravet på övernattning på förrättningsorten, har rätt till förrättningstillägg vid endagsförrättningar i Sverige mer än fem mil från bostaden, om förrättningen varar mer än fyra timmar. Förrättningstillägg betalas med ett belopp som motsvarar en tvåhundra- och trettiofemtedel av *prisbasbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring avrundat till närmaste tiotal kronor.

Har ledamot som har rätt till förrättningstillägg tillhandahållits kostförmån skall förrättningstillägget reduceras med hänsyn härtill, såvida inte förmånen avser kost på allmänna transportmedel vid tjänsteresa och *kosten obligatoriskt ingår i priset för transporten*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁴ Senaste lydelse 1996:296